

СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ

† 916 година
Чества се на 27 юли

Тропар на св. Климент Охридски

Със словата си ти поучи езичниците на Божията вяра, а с делата си се възвиси до божествения безпечален живот; с чудесата си просия пред ония, които пристъпват с вяра към тебе, а със знаменията преславно озари западните земи. Затова, Клименте, славим твоята божествена памет.

Предлагаме на вниманието ви краткото житие на свети Климент Охридски, излязло изпод перото на Охридския архиепископ Димитър Хоматиан - византийски духовник, заемал Охридската катедра от 1216 г. до 1234 г.

То е познато в пет гръцки и два славянски преписа, издавани многократно. Житието е за богослужбена употреба и в основата му е Пространното Климентово житие от блажени Теофилакт. То е ценен извор за почитта и преклонението към знаменития св. Климент от рода на мизите, блестящ Кирило-Методиев ученик, пръв епископ на българските земи и дивен Охридски чудотворец.

Тук приложеният превод е по текста на "Стара българска литература", т.4, С.1986, с.395-397, взет от изданието на Иван Дуйчев в : "Из стара българска книжнина" II, с.260-265.

Кратко житие на свети Климент Охридски

Този велик наш отец и български светилник бе по род от европейските мизи, които обикновеният човек нарича българи и които бяха прогонени някога от ръката и мощта на Александра от Олимп при Пруса към Северния океан и Мъртвото море. След много години те преминали с голяма войска Дунава и завладели всички съседни земи: Панония и Далмация, Тракия и Илирик и голяма част от Македония и Солунско.

Оттук води потеклото си този преподобен мъж. Бидейки избран още от майчината утроба, подобно на Самуила, да служи Богу и още от младенчество възлюбил боголюбивия живот, той пръв заедно с божествените мъже Наума, Ангелария и Горазда с прилежание изучи Свещеното Писание, което с Божие съдействие бе преведено на този български език от Кирила, истински богомъдрият и равноапостолният отец и пръв, заедно с великия Методий, учител на мизийския народ в благоверие и православна вяра. Подобно на плодовитата и добра

земя, той прие евангелското и истинно семе и, според божествените думи, даде плод до шестдесет и до сто пъти по-голям, както показа това чрез самите дела.

Като обикна, прочее, иноческия и девствен живот, какъв вид добродетел не изпита, какво изкуство не измъдрува против страстите? Чрез мълчание отбиваше външната и чужда бран, чрез пост и други суровости пресушаваше любострастните нагони, чрез непрестанно бдение и молитва очистваше душата от страстните и привидни образи. А най-показателното за неговата душа? - Неразсъждаващ в обичта и нелицемерен в смирението.

Така още от младенчество бе отдаден на божествения закон и следваше точно живота съгласно Евангелието, докато стана сътрудник на владетелите и наставник на целия мизийски народ към благоверие. Заедно с отците и учителите той претърпя еднакви страдания поради владеещата тогава мощ на еретиците, както обстойно разказва повестта за тях.

А когато божественият Кирил, след като показа на Адриана, тогавашния папа на по-стария Рим, своята апостолска служба и увеличението на поверения талант, премина към по-добър живот и от папата за архиепископ на Морава и на България бе поставен Методий, тогава бе възведен на епископски престол и Климент, като бе поставен от Методия за епископ на целия Илирик и на владеещия тази земя български народ.

Той пребиваваше най-много в илирийския град Лихнида, митрополия на околните градове, наричан сега според езика на мизите Охрид, и в Кефалиния, преименувана на езика на българите Главиница, гдето остави и възпоминания, сиреч книги.

В тази Лихнида или Охрид той построи други божествени църкви, а също из основи и свещената обител по име на великомъченика Панталеймон, гдето изпълняваше своя отшелнически живот, като в същото време съпребиваваше с живите и сякаш от възвисен и висок светилник раздаваше лъчите на това учение на своите ученици и като премина към радостта сред светците, остави на паството светия си прах - преценно съкровище и притежание, достойно за целия свят, от което всекидневно всякакви болести биват прогонвани и чрез което този свети храм бе даден от Бога като обща и безплатна лечебница на онези, които прибегваха към него. Но това после.

Такива възпоминания и свети книги ни остави в Охрид и собствени книги на неговата висша помисъл и на ръката му, почитани и ценени от целия народ не по-малко, отколкото богописаните Моисееви плочи.

В Кефалиния могат и до сегашно време да се видят каменни стълбове, на които са издълбани писмена, разказващи за преминаването и приобщението на народа към Христа.

Понеже българският народ още не бе изцяло просветен чрез кръщение и притежаваше варварска дивост, той чрез своите боговдъхновени поучения просвети всички в богопознание и превърна некроткия нрав в доброта на обноските, като въведе сред тях по-благозаконния и целомъдрен живот.

Като обнови техния цар Борис чрез купелта на прераждането, а след него и неговия син Михаила¹, който пръв се назова цар на българите, и ги убеди да управляват според християнския обичай, после завладя целия народ като един човек и ги водеше не насилствено, но доброволно, по тесния и стръмен път на Христа. Те бяха водени не само чрез подбудите на неговите мъдри слова и поучения, но и чрез множеството чудеса, които Христос изпълни посредством истинния Свой служител, защото даряваше на слепи и неми да гледат и ясно да говорят, изцеляваше обзети от бесове, чрез докосване и молитва лекуваше трескави и за всяка друга болест бе готов изгонител, та затова той възкреси чрез молитва и детето на едного.

Споменатият цар на българите Михаил бе така послушен пред неговите слова, щото му сътрудничеса в строежа на храмове и бе готов да изпълни всичко, което повеляваше. Поради тази преданост и приобщение към светеца той напредна в добродетелта и стана много по-добър.

Когато той, поради обич към тишината и чистото прозрение, реши да се освободи от своя епископски сан - понеже, прочее, и старост вече тежеше над главата му, - Михаил не го остави, но с молби и обещания едва го умоли и го убеди до края на живота си да го води като пастир. Така бяха тези неща. Той бе всичко - въпреки че бе измъчван от старост и немощ - за да се грижи за паството и да го наставлява към душевно спасение.

Изнамери и други образи на буквите, по-ясни в сравнение с онези, които изнамери премъдрият Кирил. Чрез тях той написа цялото боговдъхновено Писание, възхвалните слова и житията на мъчениците и преподобните светци, както и свети песни, които старателно преподаде на най-благоуразумните измежду децата. Измежду тези той издигна достойните на свещенически чинове и така чрез своето усърдие преобрази варварския и суров народ в свят народ, като извърши апостолско дело и поради това се удостои с апостолска благодат.

Когато пък настъпи времето на смъртта, след като към своите наставления и увещания примеси молебни и назидателни слова и се помоли за неутешимо скърбящото паство, което не можеше да понесе гибелта и лишението от добрия пастир, премина с радост към Бога, Когото възлюбваше.

След като се освободи от веригата на живота чрез чудеса и всекидневни изцеления прослави прославилия го Господ и сега заедно с апостолите е вестител на истината и равноапостол. С мъчениците пребивава той, който често понасяше заради Словото вериги и наказания. Заедно с йерарси и преподобни отправя умоления към Господа за паството и за целия свят, които той, след като ги изслуша поради големите свои щедрости, нека бъде милостив в деня на въздаянието, като опрости онова, което приживе безразсъдно сме съгрешили. Амин!

¹ Сведението, че именно Климент е кръстил княз Борис, е легендарно. Авторът бърка името на цар Симеон, като го нарича Михаил.

Иконата е копирана от <https://azbukari.org/>

2022 г.